

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра всесвітньої історії

Дипломна робота бакалавра

**з теми: “Співробітництво та конфлікти у взаєминах
США та Другої німецької імперії (1871-1917 рр.)”**

Виконав: студент IV курсу
спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
денної форми навчання
Безпалько Дмитро Васильович

Науковий керівник:
кандидат історичних наук,
доцент кафедри всесвітньої історії
Боровець Іван Іванович

Рецензент:

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Історіографія та джерельна база дослідження	6
1.1. Історіографія проблеми	6
1.2. Джерельна база	11
Висновки до розділу 1	14
Розділ 2. Ключові проблеми американо-німецьких відносин у 1871–1890 рр.	15
2.1. Торгівельно-економічні відносини: цілі, специфіка та результати для обох країн	15
2.2. Міграційна проблема у міждержавних відносинах	19
Висновки до розділу 2	27
Розділ 3. Зовнішньополітична арена діяльності США та Німеччини наприкінці XIX – у першому десятилітті XX ст.	28
3.1. Конфлікт інтересів США і Німеччини в Латинській Америці: суть і шляхи врегулювання	28
3.2. Німецькі плани вторгнення в США та їх наслідки	34
Висновки до розділу 3	40
Розділ 4. США та Німецька імперія у Першій світовій війні	41
4.1. Характер двосторонніх взаємовідносин напередодні війни	41
4.2. Специфіка відносин у період від політики нейтралітету до вступу США у війну (1914–1917 рр.)	45
Висновки до розділу 4	52
Висновки	54
Список використаних джерел та літератури	56

Вступ

Актуальність теми. Період американо-німецьких відносин упродовж 1871 – 1917 рр. є маловивченим. Станом на сьогодні відсутні дослідження, в яких би комплексно розглядалися співробітництво та конфлікти у взаєминах США та Другої німецької імперії зазначеного періоду, чим і зумовлена актуальність порушеної проблеми. Річ у тім, що увага дослідників зверталася в основному на протистояння обох держав лише в окремих регіонах, натомість весь комплекс економічних, політичних, еміграційних проблем у взаємовідносинах Вашингтону і Лондону залишався поза увагою вчених. Водночас, в зазначений період відбувалися суттєві зміни в економічних і політичних позиціях США і Другої німецької імперії, які, нарощуючи свій потенціал, виходили на арену міжнародної політики і ставали одними з головних детонаторів тогочасних міжнародних відносин. В США цей процес розпочався після завершення Громадянської війни 1861–1865 рр., а в Німеччині після завершення франко-пруської війни й утворення у 1871 р. Другої імперії.

Важливість дослідження порушеної проблеми зумовлена також тим, що вивчення специфіки відносин між обома державами упродовж зазначеного періоду сприятиме більш глибокому розумінню сутності багатьох міжнародних процесів, які набули розвитку на початку ХХ ст., в тому числі і передумов Першої світової війни. Без глибокого і всебічного вивчення проблем та історичних реалій американо-німецьких відносин досліджуваного періоду неможливо зрозуміти навіть і сучасної міжнародної політики та гострих конфліктних ситуацій, які виникають та суттєво впливають на міжнародні відносини, а також ролі “людського фактору” в даних питаннях.

Об’єктом дослідження є зовнішня політика США і Німецької імперії упродовж 1871-1917 рр.

Предметом дослідження є співробітництво та конфлікти у взаємовідносинах США та Другої німецької імперії зазначеного періоду.

Хронологічні межі охоплюють період 1871 – 1917 рр. Нижня межа обумовлена утворенням 18 січня 1871 р. Німецької імперії, а верхня – 6 квітня 1917 р. – вступ США у війну.

Метою роботи є з'ясування і висвітлення комплексу спільних інтересів та суперечностей між США і Німецької імперією у визначений період в різних питаннях зовнішньополітичної діяльності: торгівельно-економічній, політичній, колоніальній тощо.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

- охарактеризувати джерельну базу та історіографію з проблеми дослідження;
- висвітлити ключові проблеми американо-німецьких відносин у 1871–1890 рр.;
- проаналізувати зовнішньополітичну арену діяльності урядів США та Німеччини наприкінці XIX – у першому десятилітті XX ст.;
- з'ясувати характер двосторонніх взаємовідносин напередодні Першої світової війни;
- визначити специфіку двосторонніх відносин у період від політики нейтралітету до вступу США у війну (1914–1917 рр.).

Теоретико-методологічну основу роботи становлять принципи науковості, історизму та об'єктивності, системний та комплексний підходи. Використання названих наукових принципів визначило необхідний методологічний інструментарій. Так, у ході розв'язання визначених у роботі завдань використано такі методи: проблемно-хронологічний – для з'ясування і висвітлення еволюції зовнішньополітичних відносин між США і Другою німецькою імперією упродовж 1871 – 1917 рр.; порівняльно-історичний – для з'ясування і порівняння підходів урядів обох держав до розв'язання комплексу проблем у двосторонніх відносинах, встановити подібність та відмінність американської та німецької “світової” політики; аналізу і систематизації – з метою аналізу історіографії і джерельної бази та розкриття

комплексу головних суперечностей і випадків співпраці між США і Німецькою імперією, а також для формулювання висновків до роботи.

Системно-структурний метод, базуючись на структурному аналізі, зумовив здійснення різнорівневого підходу до аналізу ключових складових системи американо-німецьких відносин (економічні, політичні фактори, торгівля, геополітика, ідеологія, громадська думка і т. ін.).

Практичне значення роботи полягає в тому, що її матеріали можуть використовуватися студентами для підготовки до семінарських занять з Нової історія країн Європи та Америки, історії міжнародних відносин нового часу, написання рефератів, курсових робіт, виступів на наукових конференціях, а також у процесі викладання всесвітньої історії в закладах загальної середньої освіти.

Структура роботи відповідає визначеній меті та основним завданням роботи і складається зі вступу, чотирьох розділів (поділених на 8 окремих підрозділів), висновків, списку використаних джерел та літератури, а також додатків.

Висновки

Отже, аналіз історіографії проблеми засвідчує, що комплекс проблем американо-німецьких відносин періоду 1871 – 1917 рр. є маловивченим у вітчизняній історіографії. Зокрема, спеціальні наукові праці, в яких би комплексно розглядалися співробітництво та конфлікти у взаєминах США та Другої німецької імперії зазначеного періоду, станом на сьогодні відсутні.

Щодо власне сутності американо-німецьких взаємин зазначеного періоду, то простеження їх еволюції дозволяє виділити три окремі періоди:

Перший – 1871–1890 рр. – поєднання співпраці і конфліктності в торгівельно-економічних взаєминах та міграційній проблемі. Така неоднозначність двосторонніх відносин була зумовлена амбіціями урядів в контексті набуття країнами статусу потужних економічних лідерів у світовому масштабі, а також і внутрішньополітичними процесами в обох країнах: боротьба протекціоністської і фритредерської тенденцій, яка здійснювала визначальний вплив на формування зовнішнього курсу Вашингтону і Берліну в торгівельно-економічному зрізі. Міграційна проблема також посилювала конфліктність сторін, що було зумовлено розбіжностями в законодавчих традиціях і правових нормах обох сторін, котрі існували ще задовго до 1871 р., проте загострилися з утворенням Німецької імперії.

Другий період – 1890–1914 рр. – конфлікт територіальних інтересів та геополітичних амбіцій США і Німецької імперії, головною зовнішньополітичною ареною якого стала насамперед Латинська Америка. Засобами й інструментами конкуренції в регіоні були збільшення економічної присутності та нарощування кожною зі сторін сил військово-морського флоту: з боку США – військово-морська доктрина контр-адмірала А. Мехена, план анексії Гавайських островів, спорудження міжokeанського каналу, відродження доктрини Монро і досягнення її визнання світом, а з боку Німецької імперії – проєкт адмірала Альфреда фон Тірпіца

розташування військово-морських баз на островах в Карибському морі і Південній Америці, плани військового вторгнення в США (в трьох редакціях 1897, 1899 і 1902-1903 рр.), врешті плани Берліну впливу на німецьку політику Вашингтону через посередництво чисельної спільноти в США і країнах Південної Америки німецьких емігрантів.

Суперечність відносин зберігалася і напередодні Першої світової війни, адже, з однієї сторони, США продовжували політику недопущення зміцнення німецької присутності в регіонах американського впливу, а з іншої – курсом на продовження торгівлі з Німецькою імперією.

Третій період – 1914 – перша половина 1917 рр. – американо-німецькі відносини в умовах нейтралітету США у війні. Характер відносин між державами визначався прагненням США послабити Німеччину як конкурента на спільних зовнішніх торговельних ринках та, водночас, в статусі нейтральної держави, підтримувати активну торгівлю шляхом виконання військових замовлень обох ворогуючих у війні блоків. Специфіка американо-німецьких відносин полягала також і в тому, що попри підтримку Антанти, як “невоюючий союзник”, уряд США змушений був у зовнішньополітичній риторичі зважати і на німецький чинник. Ключовим в цьому контексті був чинник німецьких емігрантів в США, які впливали у значній мірі на американську суспільну думку.

Водночас, саме німецький чинник у вигляді підводної війни став потужним каталізатором для рішення уряду США про вступ країни у війну.

Отже, упродовж 1871 – 1917 рр. в американо-німецьких відносинах спостерігалися як співробітництво, так і конфлікти, зумовлені змінами в економічних і політичних позиціях США і Другої німецької імперії, які, нарощуючи свій потенціал, виходили на арену міжнародної політики і ставали одними з провідних гравців в системі тогочасних міжнародних відносин.

Список використаних джерел та літератури

Джерела

1. Архив полковника Хауза : [Дневники и переписка с президентом Вильсоном и другими политическими деятелями за период 1914 - 1917 гг.] / перевод с англ. Т. 1. Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1937. 220 с. URL: <https://www.prlib.ru/node/317100/source>
2. Архив полковника Хауза : [Дневники и переписка с президентом Вильсоном и другими политическими деятелями за период 1914 - 1917 гг.]. Т. 2 / перевод с английского Н. К. Котова. Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1937. 359 с. URL: <https://www.prlib.ru/node/317101/source>
3. Бисмарк. О. Мысли и воспоминания. Т. 2. / под ред. А. С. Ерусалимского. Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1940. 288 с.
4. Бисмарк. О. Мысли и воспоминания. Т. 3. / под ред. А. С. Ерусалимского. Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1941. 212 с.
5. Боровець І. Нова історія країн Європи та Америки 1870-1918 рр. міжнародні відносини. практикум: навчальний посібник для студентів історичних факультетів та факультетів міжнародних відносин ВНЗ. Кам'янець-Подільський : ПП "Медобори-2006", 2014. 264 с.
6. Вільсон В. Перша інавгураційна промова, 4 березня 1913 р. // Інавгураційні промови Президентів США / Пер. с англ. В. К. Горбатька. Харків: Фоліо, 2009. С. 198-202. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/sample%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/sample%20(1).pdf)
7. Гаррісон Б. Інавгураційна промова, 4 березня 1889 р. // Інавгураційні промови Президентів США / Пер. с англ. В. К. Горбатька. Харків: Фоліо, 2009. С. 157-166. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/sample%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/sample%20(1).pdf)
8. История Германии : учебное пособие : в 3 тт. / Под общ. ред. Б. Бонвеча, Ю. В. Галактионова. Т. 3 : Документы и материалы / отв. ред. С. А. Васютин,

- Ю. В. Галактионов, Л. Н. Корнева. Москва: КД, 2008. 592 с. URL: [http://prussia.online/Data/Book/is/istoriya-germanii-3-3/История%20Германии.%20Т.%203%20\(2008\),%20OCR.pdf](http://prussia.online/Data/Book/is/istoriya-germanii-3-3/История%20Германии.%20Т.%203%20(2008),%20OCR.pdf)
9. Проект европейской торгово-политической коалиции против США // Фурсенко А. А. Борьба за раздел Китая и американская доктрина открытых дверей 1895-1900. Москва-Ленинград: Академия наук СССР, 1956. С. 209-212.
10. Хрестоматия по истории Нового времени стран Европы и Америки : В 2 кн. Кн. 2. Международные отношения в 1648-1918 гг. / сост. Д. В. Кузнецов. Благовещенск: Изд-во БГПУ, 2010. 336 с. URL: http://kuznetsov.ucoz.org/books/khrestomatija_kniga_2..pdf

Література

11. Власов Н. А. Германия Бисмарка. Империя в центре Европы. Санкт-Петербург: Наука, 2018. 207 с. URL: <https://dokumen.pub/9785020396814.html>
12. Генкин А. Л. Миграционная проблема и американо-германские противоречия в 70-80-е гг. XIX в. (историко-правовой аспект) // Вестник Санкт-Петербургского университета. 2007. № 3 (35). С. 42-48. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/migratsionnaya-problema-i-amerikano-germanskie-protivorechiya-v-70-80-e-gg-xix-v-istoriko-pravovoy-aspekt/viewer>
13. Гончар Б. М., Городня Н. Д. Нова історія країн Європи та США (1870-1918). Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 413 с.
14. Гончаренко Л. Л. Отто фон Бісмарк та Самоанський законопроект 1879–1880 рр. // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2013. Вип. 35. С. 253-257. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Npifznu_2013_35_49.pdf
15. Данилин М. И. Экономические отношения между США и европейскими государствами в 1898-1910 гг. // Европейская политика США в конце XIX – начале XX вв. Ленинград, 1989. С. 9-34.
16. Дементьев И. П. Идеиная борьба в США по вопросам экспансии (на рубеже XIX-XX вв.). Москва: Изд-во Московского ун-та, 1973. 366 с.

17. Дипломатия иностранных государств. Учебное пособие / Под ред. Т. В. Зоной. Москва, РОССПЭН, 2004. 349 с. URL: <https://mgimo.ru/upload/iblock/703/703aacdab015f762bad63cd929f9e893.pdf>
18. Емельянов А. И. Национальные интересы Германии в Латинской Америке // Вестник МГГУ. Общественные науки. 2017. № 787. С. 28-35. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/natsionalnye-interesy-germanii-v-latinskoy-amerike/viewer>
19. Зезюлина Л. И. Доктрина «морской мощи» А. Мэхэна и аннексия Гавайских островов США (1895-1898) // Вопросы истории международных отношений. Томск: ТГУ, 1974. Вып. 6. С. 113-121.
20. Зубок Я. Очерки истории США (1877-1918). Москва: Политиздат, 1956. 607 с.
21. Історія США: нарис / Ред. кол.: Говард Синкотта (гол. ред.), Дебора М. С. Браун, Стівен Бюрант; Перекл. на укр. Ю. Лісняк та ін. Київ: Інформаційне агентство Сполучених Штатів, 2002. 406 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/IstUSANarys/IstUSANarys.pdf>
22. История Германии. Том 2. От создания Германской империи до начала XXI века / под ред. Б. Бонвеча, Ю. Галактионова. Москва: КДУ, 2008. 672 с. URL: https://royallib.com/book/bonvech_bernd/istoriya_germanii_tom_2_ot_sozdaniya_germanskoj_imperii_do_nachala_XXI_veka.html
23. История дипломатии / под редакцией В. П. Потемкина. Т. 2: Дипломатия в новое время : (1872-1919 гг.) / составили: проф. Хвостов В. М. и проф. Минц И. И. Москва; Ленинград: Государственное издательство политической литературы, 1945. 423 с. URL: <https://www.prlib.ru/node/335165/source>
24. История дипломатии. В V т. Москва: Гос. издат. полит. литературы, 1963. Том II. Дипломатия в новое время 1871-1914. 820 с.
25. История Латинской Америки / редкол.: Ларин Е. А. (отв. ред.) и др. Москва: Наука, 1993. Т. 2: 70-е годы XIX века – 1918 год. С. 470-489.
26. История международных отношений. В трех томах. Т. I: От Вестфальского мира до окончания Первой мировой войны / А. В. Ревякин, Н. Ю. Васильева.

2017. 400 с. URL: <https://lib.agu.site/upload/iblock/32e/Volume%201%20From%20the%20Peace%20of%20Westphalia%20to%20the%20End%20of%20the%20First%20World%20War.pdf>
27. Казаков «Змарнований час?»: проблема мирного посередництва США у роки нейтралітету (1914–1917 рр.) // Троян С. С. Велика війна 1914–1918 рр.: витоки, характер, наслідки: Монографія / Наукова редакція д. і. н. проф. С. С. Трояна. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. С. 101-129. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/43213/1/1_Троян_%28ред%29_ПЕРША_С_ВІТОВА___Монографія_2018.pdf
28. Кіссинджер Г. Дипломатія / Пер. з англ. М. Гоцацюка, В. Горбатька. Київ: Вид. група КМ-БУКС, 2020. 864 с. URL: <http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/ДИПЛОМАТІЯ.pdf>
29. Костюк Д. А. Зовнішня політика та таємна дипломатія Отто фон Бісмарка після утворення Німецької імперії // Гілея: науковий вісник. 2016. Вип. 115. С. 451-455. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kostiuk_Dmytro/Zovnishnia_polityka_ta_taiemna_diplomatiiia_Otto_fon_Bismarka_pislia_utvorennia_Nimetskoj_imperii.pdf?
30. Косяк С. Організаційне оформлення німецького колоніального руху (кінець 80-х років XIX ст.) // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. 2015. Вип. 26. С. 100-102. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/apvtvi_2015_26_34%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/apvtvi_2015_26_34%20(1).pdf)
31. Крепак А. В. Испано-американская война 1898 г. и германская дипломатия // Внешняя политика США в последней трети XIX века. Ленинград, 1991. С. 122-143.
32. Крепак А. В., Раскин А. П. США и военно-морское соперничество в конце XIX – начале XX вв. // Европейская политика США в конце XIX – начале XX вв. Ленинград, 1989. С. 129-141.
33. Лан В. И. США от испано-американской до Первой мировой войны. Москва: Госполитиздат, 1975. 368 с.

34. Листиков С. В. К истории нейтралитета США в Первой мировой войне. Беседа в Белом Доме 9 января 1915 года // НиНИ. 2005. № 6. С. 46-58.
35. Медина М. США и Латинская Америка в XIX в. Москва: Прогресс, 1974. 360 с.
36. Медяков А. С. История международных отношений в Новое время. Москва: Просвещение, 2007. 463 с. URL: <https://docplayer.ru/58627062-Medyakov-a-s-istoriya-mezhdunarodnyh-otnosheniy-v-novoe-vremya-a-s-medyakov-m-prosveshchenie-s-oglavlenie.html>
37. Миронов В. В. Латиноамериканский вектор во внешней политике США: эволюция доктринальных установок и факторы формирования в современности // Вестник Омского университета. 2012. № 1. С. 79-86. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/latinoamerikanskiy-vektor-vo-vneshney-politike-ssha-evolyutsiya-doktrinalnyh-ustanovok-i-factory-formirovaniya-v-sovremennosti/viewer>
38. Папенко Н. Позиція політичних партій Німеччини стосовно колоніального питання упродовж 70-80-х рр. XIX ст. // Європейські історичні студії. 2016. № 5. С. 78-96. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/eis_2016_5_8%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/eis_2016_5_8%20(3).pdf)
39. Папенко Н., Папенко Є. Отто фон Бісмарк та створення єдиної Німецької імперії // Етнічна історія народів Європи. 2018. Вип. 54. С. 109–117. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/eine_2018_54_19%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/eine_2018_54_19%20(3).pdf)
40. Патрушев А. И. Германские канцлеры от Бисмарка до Меркель. Москва: МГУ, 2009. 432 с. URL: https://royallib.com/read/patrushev_aleksandr/germanskie_kantsleri_ot_bismarka_do_merkel.html#0
41. Пеньковцев Р. В. Эволюция политики нейтралитета Соединенных Штатов в 1914 Первой половине 1915 годов // Ученые записки Казанского университета. Серия Гуманитарные науки. Казань, 2005. Т. 147(1). С. 144-156. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/evolyutsiya-politiki-neytraliteta-soedinennyh-shtatov-v-1914-pervoy-polovine-1915-godov/viewer>

42. Питльована Л. Ю. Зовнішня політика США зламу XIX – початку XX століття в американському повоєнному історіографічному дискурсі: основні ідеї та проблеми // Військово-науковий вісник, 2013. С. 249-259. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/vnv_2013_20_23%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/vnv_2013_20_23%20(2).pdf)
43. Питльована Л. Ю. Зовнішньополітична ідентичність американців у карикатуристиці США початку XX ст. Світовий поліцейський Л. Делрімпла // Військово-науковий вісник, 2018. Вип. 30. С. 177-192. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/153718-Текст%20статті-333163-1-10-20190105.pdf>
44. Питльована Л. Ю. Роль президента США В. Вільсона у Першій світовій війні та повоєнному врегулюванні в Європі очима британських карикатуристів // Військово-науковий вісник. 2015. Вип. 23. С. 266-279. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/vnv_2015_23_22%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/vnv_2015_23_22%20(3).pdf)
45. Питльована Л. Ю. Теодор Рузвельт: реформізм та експансія у США на зламі XIX-XX століть // Військово-науковий вісник. 2009. Вип. 11. С. 150-164. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/vnv_2009_11_12.pdf
46. Покудов О. А. Новая экономическая политика О. Бисмарка после объединения Германии (1871–1878 гг.) // Известия Алтайского государственного университета. 2009. № 4-2 (64). С. 170-172. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/novaya-ekonomicheskaya-politika-o-bismarka-posle-obedineniya-germanii-1871-1878-gg/viewer>
47. Полчанов А. Ю. Вплив Першої світової війни на економічний розвиток провідних країн світу // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. Вип. 1. С. 124-135. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/ptmbo_2017_1_11.pdf
48. Пронь Т. М. ALTER EGO зовнішньої політики і дипломатії президента США Томаса Вудро Вільсона (1912-1920) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. 2013. Вип. 2. С. 62-67. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Nvuust_2013_2_14.pdf

49. Романов В. В. Американский нейтралитет на начальном этапе первой мировой войны: политико-стратегическое содержание // Вестник Тамбовского университета. Серия: Гуманитарные науки. 2001. С. 8-11. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/amerikanskiy-neytralitet-na-nachalnom-etape-pervoy-mirvovy-voyny-politiko-strategicheskoe-soderzhanie/viewer>
50. Романова Е. В. Первая мировая война и трансформация системы международных отношений // Вестник Московского университета. Серия 25. Международные отношения и мировая политика. 2014. № 4. С. 3-33. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/pervaya-mirovaya-voyna-i-transformatsiya-sistemy-mezhdunarodnyh-otnosheniy/viewer>
51. Савельева А. В. Социально-экономические приоритеты государственной власти США во второй половине XIX в.: Монография. Нижневартовск: Изд-во Нижневарт. гуманит. ун-та, 2010. 226 с. URL: <http://nvsu.ru/ru/Intellekt/1115/Saveleva%20A.V.%20Sotsialno-ekonomicheskie%20prioriteti%20SSHA%20-%20Monografiya%20-%202010.pdf>
52. Сыч А. И. О роли европейской иммиграции в социально-экономическом развитии США (последняя треть XIX – первая треть XX вв.) // Вопросы истории. 2005. № 3. С. 124-128.
53. Согрин В. В. Крупный бизнес США от «Позолоченного века» до «Прогрессивной эры» (1870-1910 годы) // НиНИ. 2010. № 6. С. 38-59.
54. Согрин В. В. Рождение американской империи: 1898-1918. Причины, цели, методы // НиНИ. 2013. № 3. С. 61-84.
55. Троян С. С. Велика війна 1914–1918 рр.: витоки, характер, наслідки: Монографія / Наукова редакція д. і. н. проф. С. С. Трояна. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 536 с. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/43213/1/1_Троян_%28ред%29_ПЕРША_С_ВІТОВА___Монографія_2018.pdf
56. Троян С. Велика війна 1914–1918 рр.: нова міжнародна система і Вестфальський світопорядок // Історичні і політологічні дослідження. 2019. № 1. С. 9-16. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Iipd_2019_1_3.pdf

57. Троян С. С. Німецька колоніальна політика рейхсканцлера Отто фон Бісмарка // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2015. Вип. 22(1). С. 130-136. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/Nvdau_2015_22\(1\)__18%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/Nvdau_2015_22(1)__18%20(1).pdf)
58. Троян С. С. Німецьке колоніальне лоббі і політика Отто фон Бісмарка // Уманська старовина. 2017. № 4. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/130413-Текст%20статті-279508-1-10-20180507%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/130413-Текст%20статті-279508-1-10-20180507%20(2).pdf)
59. Троян С. С., Троян П. С. Отто фон Бісмарк і колоніальне питання в Німеччині (1840 – 1890 рр.). Монографія. Рівне: РІС КСУ, 2011. 224 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/31675>
60. Усатюк Д. В. Изменение стратегии руководства США в отношении европейского конфликта в контексте германской ограниченной подводной войны 1915 г. // Исторический журнал: научные исследования. 2019. № 5. С. 14 – 25. URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=30579
61. Уткин А. И. Дипломатия Вудро Вильсона. Москва: Международные отношения, 1989. 319 с. URL: <http://www.padaread.com/?book=50891>
62. Шацилло В. К. Президент Вильсон: от посредничества к войне. 1914-1917 // НиНИ. 1993. № 6. С. 69-87.
63. Шпотов Б. М. Формирование «американского» пути индустриального развития (конец XIX – начало XX века) // НиНИ. 2009. № 2. С. 20-35.